

Inhoud

Vooraf	9
Voorwoord	11
Inleiding	13
DEEL I. CONTEXTEN	19
Hoofdstuk I. De onderwijsorganisatie in Belgisch Congo	21
1. Begin van overheidsbemoeyenis	21
– Het uitgangspunt: de overheid wikt, de missie beschikt	21
– De Commissie Franck en de invloed van Edouard De Jonghe	23
– Antecedenten van het eerste schoolprogramma	26
– Het onderwijsprogramma van 1929	29
2. Verdere ontwikkeling van het onderwijssysteem	33
– De dertiger jaren	33
– De hervorming van het programma van 1938	36
3. Naar een nieuw programma	41
– Veranderende context	41
– Het programma van 1948	43
4. Verdere evolutie van het onderwijs na 1948	48

Hoofdstuk II. De missionarissen en Belgisch Congo: voorbereiding, ideeën en denkbeelden van de missionarissen	55
1. De bredere maatschappelijke context als invloedsfactor	55
2. Specifieke context: opleiding tot missionaris?	59
3. De voorbereiding van de MSC: opleiding in eigen huis	62
4. Het wereldbeeld van de toekomstige MSC	69
– Positie tegenover andere godsdiensten	69
– De rol van de missionaris	70
– Ideeën over de Congolezen	71
– Koloniale verhoudingen: blank en zwart	75
– Koloniale verhoudingen: missie en overheid	78
– Onderwijs en opvoeding	80
DEEL II. REALITEITEN	85
Hoofdstuk III. De materiële schoolomgeving in het missiegebied van de MSC	87
1. Ontstaansgeschiedenis van het missiegebied en de inplanting van de missionarissen	87
– De Trappisten gaan, de MSC komen...	87
– ... maar niet alleen	92
– De kwantitatieve evolutie van het onderwijs in de regio	98
2. De materiële schoolomgeving	102
– Scholen bouwen	102
– Scholen onderhouden	109
– Enkele concrete voorbeelden	112
– Flandria (Boteka)	112
– De Batswaschool	119
– Bamania	122
– De situatie in de brousse	132
Hoofdstuk IV. Het pedagogisch klimaat	135
1. Onderwijs en evangelisering	135

2. Kinderen gezocht	139
3. Wie mag er naar Bamania?	147
4. Positie van de onderwijzers	151
5. Het mensbeeld van de missionarissen	160
Hoofdstuk V. De leerinhouden	169
1. Wat stond er op het programma?	169
2. Het programma in de praktijk	176
– Uit de inspectieverslagen	176
– De leerstof in de schoolboekjes	184
3. De pedagogische ideeën van Hulstaert: een maat voor niets?	190
– Invloeden en medestanders	190
– Botsende visies	194
– Met de Broeders	194
– Met de overheid	198
– Met de Congolezen	200
4. Bijlagen	201
Hoofdstuk VI. Pedagogische praktijken	205
1. Discipline	205
– De theorie van de schoolse discipline	205
– Discipline in de praktijk	209
– ‘Trouble in paradise’	213
2. Ritme	215
– Ritmisch verloop van de schooldag	215
– De dril van de leerlingen	215
– De dagindeling	218
– Het ritme van de les: herhaling	220
3. Overbrengen van de leerstof	222
– Aanschouwelijkheid	222
– Visueel materiaal	224
4. Inhoudelijk verloop van de les	227
– De voorbeeldes	227

– De moniteurs in actie	227
– Onder het toezien oog van Hulstaert	228
– De verslagen van de jaren 1950	231
5. Bijlagen	236
DEEL III. EFFECTEN	241
Hoofdstuk VII. Epiloog: de Congolezen en de onderwijs effecten	243
1. De korte termijn: reacties	243
– Effecten bij de kolonisatoren: aanzet tot een Afrikaanse pedagogische wetenschap?	243
– Effecten bij de gekoloniseerden: de speld in de hooiberg	245
– De stem van de Congolees	249
– La Voix du Congolais: de évolués aan het woord	255
– Lokale bijdragen en inzichten	264
2. De lange termijn: herinneringen	273
– Naar school: de grote sprong voorwaarts	275
– Leven op de missie en de missieschool	279
– Specifieke herinneringen aan de school en de schooltijd	285
– De effecten op lange termijn: wat is er blijven hangen?	290
Bij wijze van verantwoording en besluit	299
Bibliografie	307
1. Bronnen	307
2. Studies	315
Noten	331